

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Const. V. Obedeanu. — *Noua școală penală și pedeapsa cu moarte.*

Jurisprudența Remănă. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I.* — Servitute de vedere. — Prescripție.

(Vasile Hagi Mihalache cu Haralamb Theoharide).

Curtea de Apel București, s. IV. — Căsătorie. — Contractare de două persoane deja căsătorite. — Nulitatea celei de a doua. — Copil legitimat. — Dovada nașterii.

(Teodora Popescu cu Biserica Mavrodolu din Pitești).

Trib. Dâmbovița. — Daune morale. — Acțiune în justiție. — Introducere.

Bibliografie. — *Cesare Vivante.* — *Opera sa*, de Petre Ionescu-Muscel.

Jurisprudența Străină. — *Responsabilitatea civilă.* — Bazele acțiunii, de D. Codrutz.

cipii odată stabilite în știința penală modernă și adoptate de toate societățile civilizate, să mai existe și celalt principiu al pedepsei capitale care nu mai e exemplu, nu mai este corecțiune, ci e o pedeapsă iremediabilă și exemplară.

Iată un *non-sens juridic*. Știința penală modernă ar trebui deci să găsească o motivare, iar nu să lase școala nouă penalistă, de azi, în acest haos.

Const. V. Obedeanu

NOUA ȘCOALA PENALĂ

ȘI

PEDEAPSA CU MOARTE

Se știe la ce controversă mare a rămas până astăzi chestiunea pedepsei cu moarte, s'a scris și s'a vorbit mult de juriști, părerile au rămas împărțite, unii pentru alți contra. Este curios cum pedeapsa cu moarte a rămas cu toate acestea în ființă azi în mijlocul curentului celui nou al școlii moderne penale.

Dela vechiul principiu al „*răsbunării*“, dela „*talion*“ și „*vindicta publica*“ până la noua școală penală care cere pedeapsă, pentru a „*corige*“, până la principiul legii „*Béranger*“, a mai rămas vechea pedeapsă cu moarte.

Aceasta însemnează că în societățile moderne de azi, organizate și civilizate, tot a mai rămas ceva din vechea barbarie.

Dela Diogene Laertianul și Solon, până la Ayrant și Muyart de Vouglans, știința dreptului penal s'a plimbat între *răsbunare* și *clemență*, falanga de filosofi și mari juriști ca: Hobbes, Locke, Puffendorf, Vatel, Beccaria, J. J. Rousseau, Serpillon, Jousse și alții, au scris și au ajuns la stabilirea acestui mare și umanitar principiu în știința penală că trebuie să pedepsești, însă cu scop de a *corige*, de a *împiedeca* ca să nu mai faci, de a *asigura liniștea în societate*; deci de a-l reda societății pe delincent, vindecat.

Cum se poate deci că în fața acestor mari prin-

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 24 Septembrie 1929

Președinția D-lui Er. Mandicewski, consilier

Vasile Hagi Mihalache cu Haralamb Theoharide

SERVITUȚI. — SERVITUTE DE VEDERE. — ÎN CE MOD POATE FI CĂȘTIGATĂ PRIN PRESCUȚIE. — ART. 611 ȘI URMĂTORII ȘI 1847 COD. CIVIL.

Pentru a se putea câștiga prin prescripție un drept de servitute de vedere, nu este suficient ca fereastra, semnul exterior al servitutei, să existe de 30 de ani, ci este absolut necesar ca prin această fereastră să se exercite o vedere asupra proprietății vecine în așa mod, ca să se producă un prejudiciu vecinului, sau cel puțin o atingere a drepturilor sale de proprietate, care să'l deștepte asupra toleranței sale, căci altfel nu s'ar putea spune că dreptul de servitute s'a exercitat în mod util, adică în condițiunile cerute de art. 1847 cod. civil.

No. 2013. — Respins recursul făcut de Vasile Hagi Mihalache în contra sentinței No. 53/928 dată de Tribunalul Constanța S. I în proces cu Haralamb Teoharide.

Curtea deliberând,

Asupra recursului introdus de Vasile Hagi Mihalache, în contra sentinței Tribunalului Constanța s. I cu No. 53/928;

Văzând motivele I, II și III astfel formulate:

I. „Denaturare și eroare grosieră de fapte“.

II. „Exces de putere“.

III. „Violarea art. 1847 din codul civil și greșita interpretare a textelor din codul civil care tratează materia prescripției“.

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care rezultă că recurentul Vasile Hagi Mihalache a chemat în judecată pe intimatul H. Teoharidi, susținând că acesta fiind vecinul său, l-a împiedecat să repare la casa sa din Mangalia o fereastră ce are în dosul acelei case, și cerând ca acesta să fie obligat a-l lăsa să-și facă reparațiile și îmbunătățirile la ferestre;

Că, această acțiune fiind admisă de Judecătoria, Tribunalul, sesizat cu apel, a reformat cartea de judecată și a respins acțiunea;

Că, pentru a da această soluțiune, Tribunalul constată că e vorba de o fereastră din zidul casei recurentului, zid care-l desparte de vecinul intimat H. Teoharidi; că, asupra susținerii recurentului că a dobândit o servitute de vedere spre intimat, Tribunalul motivează că, în speță, nu a fost decât o toleranță; că, din depunerile martorilor se constată că e vorba de o ferestruică mică de 30—40 cm. cu gratii, așezată aproape de acoperiș, care nu putea stingheri pe vecin, cum l-ar putea stingheri o fereastră normală, cum recurentul încearcă să deschidă azi; că, de altă parte, martorii mai stabilesc că vederea acestei ferăstruice nu dădea mai înainte în curtea intimatului, ci într-o fașie de pământ împrejmuțată cu zid, care s'a distrus mult mai în urmă, în timpul războiului, și în atare caz servitutea s'ar fi exercitat de mai puțin de 30 ani;

Având în vedere că, prin motivele I, II și III de casare se susține că Tribunalul a comis denaturare, eroare grosieră de fapt și exces de putere, când a făcut constatările mai sus arătate, căci din probele administrate rezultă că era vorba de o fereastră normală, iar nu de una mică, așezată aproape de acoperiș, apoi această fereastră exista de peste 40 ani, și de atunci dă în curtea intimatului, iar nu numai dela război încoace; iar din moment ce a făcut aceste stabiliri greșite, a violat art. 1847 cod. civ. și a interpretat greșit textele din codul civil privitoare la prescripție, când a decis că recurentul n'a exercitat vederea spre vecin în condițiunile art. 1847 cod. civil, spre a dobândi servitutea de vedere;

Considerând că, este constant în drept că, pentru a se câștiga prin prescripție un drept de servitute de vedere, nu este suficient ca fereastra, semnul exterior al servituții, să existe de 30 ani, ci este absolut necesar ca prin această fereastră să se exercite o vedere asupra proprietății vecine în așa mod, ca să producă un prejudiciu vecinului, sau cel puțin o atingere a drepturilor sale de proprietate, care să-l deștepte asupra toleranței sale, căci altfel nu s'ar putea spune că dreptul de servitute de vedere s'a exercitat în mod util, adică în condi-

țiunile cerute de art. 1847 cod. civil, căci dacă vederea nu este de așa natură încât interesele proprietarului vecin să fie vătămate sau cel puțin atinse, aducându-i prin aceasta un prejudiciu, exercițiul vederii rămâne o simplă toleranță, iar nu o posesiune utilă;

Că, așa fiind și intrucât în speță, Tribunalul a constatat pe baza probelor administrate, pe cari le-a apreciat în mod suveran și fără denaturare, — constatări cari scapă cenzurii Curții de Casație, — că, este vorba de o ferestruică mică aproape de acoperiș, care nu l-ar fi putut stingheri pe vecinul intimat, cum l-ar stingheri o fereastră normală, pe care recurentul încearcă să o deschidă astăzi și că, chiar și această ferăstruică mică, ce există de vreo 40 ani, nu cădea dela început în curtea vecinului, ci într-o fașie de pământ împrejmuțată cu zid, care s'a distrus mult mai târziu, astfel că, dela data distrugerii zidului și până la data intentării acțiunii nici n'au trecut cei 30 ani necesari pentru prescripție, din toate aceste stabiliri Tribunalul cu drept cuvânt și fără să violeze vreun text de lege sau să comită exces de putere sau eroare grosieră de fapt, a dedus că recurentul nu întrunește condițiunile cerute de lege, pentru a fi dobândit o servitute de vedere prin prescripție;

Că, așa fiind, motivele I, II și III de casare devin nefondate.

(Motivul IV fără interes jurisprudențial).

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența dela 15 Octombrie 1929

Președinția D-lui G. T. Ionescu, consilier

Teodora Popescu cu Biserica Mavrodolu din Pitești

CĂSĂTORIE. — CONTRACTAREA EI INTRE DOUĂ PERSOANE CARE SUNT DEJA CĂSĂTORITE. — NULITATEA CELEI DE A DOUA CĂSĂTORII. — NULITATE VIRTUALĂ. — ART. 162 ȘI URM. C. CIVIL CĂSĂTORIE. — NULITATEA UNEI CĂSĂTORII CONTRACTATE CU BUNĂ CREDINȚĂ. — EFECTE IN PRIVINȚA COPILOR NĂSCUȚI DIN CĂSĂTORIE. — COPILLEGITIMAȚI PRIN CĂSĂTORIE SUBSEQUENTĂ. — NULITATEA CĂSĂTORIEI. — DACĂ ATRAGE NULITATEA LEGITIMĂREI. — ART. 183, 184 ȘI 304 COD. CIVIL. COPII NATURALI. — LEGITIMARE PRIN CĂSĂTORIE SUBSEQUENTĂ. — CONDIȚIUNI. — DOVADA CĂ COPILUL A FOST NĂSCUT DIN CONVIETUIREA NELEGITIMĂ A SOȚILOR. — ART. 304 COD. CIVIL.

¹ Cu toate că o bună parte din doctrină și jurisprudență admite principiul că în materie de căsătorie nu există nulitate fără o dispoziție expresă a legii, instanțele judecătorești pot totuși să anuleze o căsătorie chiar și fără să se întemeieze pe vre un text care să prevadă expres nulitatea, când constată că acea căsătorie este izbită de o nulitate virtuală care ar face să nu poată trăi din cauză căla contractarea ei s'a înlăturat o anumită dispoziție imperativă sau un principiu al legii; astfel deși nici un text de lege nu proclamă nulitatea unei căsătorii contractate

între două persoane care se găsesc deja căsătorite, nulitatea celei de a doua căsătorii reese însă tocmai din cauza imposibilității existenței ei juridice alătura de prima căsătorie.

2° Dispozițiunile art. 183 și 184 c. civil potrivit cărora căsătoria care s'a declarat nulă își produce totuși efectele ei în privința copiilor, dacă ea s'a făcut de bună credință, fiind dispozițiuni de favoare, nu și pot avea aplicațiunea de cât în cazurile la cari se referă, adică atunci când e vorba de copii născuți dintr'o căsătorie care a fost anulată, și nu pot fi întinse prin analogie și în cazul copiilor născuți înainte de căsătorie și legitimați numai printr'o căsătorie subsequentă nașterii, în care caz nulitatea căsătoriei urmează a atrage și nulitatea copiilor legitimați printr'ansa.

3° Potrivit art. 304 cod. civil nu pot fi legitimați prin căsătorie subsequentă de cât copiii născuți sau concepuți înainte de căsătorie și pe cari tatăl și mama lor i-ar fi recunoscut prin actul de căsătorie. Prin urmare pentru ca o asemenea legitimare să fie valabilă, trebuie să îndeplinească și condițiunea ca copilul născut înainte de căsătorie să fie copilul natural al părinților cari cu ocazia unirii lor prin căsătorie l'au recunoscut ca al lor, să se dovedească deci că copilul a fost născut din conviețuirea nelegitimă a soților, iar nu dintr'o persoană străină.

No. 455. — Respins ca nefundat apelul făcut de Teodora M Popescu, cu autorizația soțului său M. Popescu, în contra sentinței civile cu No. 159/922 a Tribunalului Argeș S. II-a în proces cu Biserica Mavrodolu din Pitești.

S'au ascultat D-nii avocați Păunescu-Gruia și Vasilescu Val-jean pentru apelantă și Cerban, Ghinescu și Cristescu pentru intimată.

Curtea, în majoritate,

Asupra apelului făcut de Teodora M. Popescu, cu autorizația soțului său M. Popescu, în contra sentinței cu No. 159/922, pronunțată de Tribunalul Argeș, Secțiunea II, prin care s'a admis acțiunea introdusă de Dumitru Marinescu, cu petițiunea înregistrată sub No. 8837/921, s'a anulat căsătoria dintre sus numitul și fosta sa soție Frusina Barbu Mihaiu, constatată prin actul No. 47 din 2 August 1901 de ofițerul stărei civile al comunei Pitești, și prin consecință s'a anulat și legitimarea Tudorei Maria Roșanca, prin căsătorie devenită Teodora M. A. Popescu, dispunându-se în acelaș timp ca după ce sentința va rămâne definitivă să fie înscrisă în registrele de stare civilă ale comunei Pitești.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților, cum și actele și lucrările dosarului din care, în fapt, se constată următoarele: În anul 1921,

s'a pornit de M. Marinescu proces înaintea acelu Tribunal, spre a fi anulată căsătoria ce a contractat din nou, cu soția sa Eufrosina, decedată, la oficiul de stare civilă Pitești, în ziua de 2 August 1901, constatată prin actul de căsătorie No. 47, pe considerațiunea că, atunci se găsea căsătorit cu aceeași soție, încă din anul 1885, în comuna Prunda, județul Argeș, cum reese din extractul după registrul de căsătoriți cu No. 7/885. A mai cerut, prin aceea acțiune, să fie anulată și recunoașterea de copil legitim a apelantei, — ce a făcut-o cu ocaziunea căsătoriei din anul 1901. — Acțiunea a fost admisă de Tribunal, prin sentința menționată, în contra căreia a făcut apel părâta. În cursul procesului, încetând din viață intimatul, a fost introdusă în cauză Epitropia Bisericei Mavrodolu din Pitești, în calitate de legatară universală a averii rămasă pe urma numitului defunct.

S'a susținut de apelantă că nulitatea căsătoriei din 1901, invocată de intimat, nu este din acelea care ar atrage sancțiunea prevăzută de art. 166 c. civ., căci faptul că soții Marinescu s'au căsătorit încă odată, deși se căsătorise în anul 1885, în comuna Prunda, nu intră în prevederile art. 130 și nu poate fi deci declarată nulă;

Având în vedere că, deși după o bună parte din doctrină și jurisprudență, în materie de căsătorie nu există nulitate fără o dispoziție expresă a legii, și deși este adevărat că cazul din speță, nu este sancționat cu o nulitate formală, totuși și în această materie, trebuie să aplicăm teoria nulităților virtuale sau tacite, atât pentru argumente de text, cât și pentru considerațiuni de rațiune.

În adevăr, din examinarea capitolului 4 titlul 5, relativ la nulități, se vede că legiuitorul a înșirat cazurile în care se poate cere anularea căsătoriei, în scopul de a le determina, în mod limitativ, și spre a desemna persoanele cari au dreptul să se adreseze Justiției în acest scop; de aceea, a intitulat acel capitol: „despre cereri de nulitate a căsătoriei”, pe când dacă s'ar fi referit numai la cazurile de nulitate, ar fi trebuit să poarte ca titlu: „despre cazurile de nulitate”.

Și bine a făcut că n'a țăr murit nulitățile numai la cele prevăzute de citatul capitol, și a lăsat la îndemâna instanțelor judecătorești să se folosească de nulitățile virtuale, ori de câte ori vor chibzui că o căsătorie nu ar putea trăi din cauză că la contractarea ei s'a înlăturat o anumită dispoziție imperativă, sau un principiu ce reese din lege.

În speță, deși nu se poate aplica nulitatea recunoscută de art. 166 cod. civ. pentru că nu e vorba de bigamie, totuși a doua căsătorie nu e valabilă, căci atunci ar fi să recunoaștem că ambele căsătorii ale soților Marinescu, ar putea să coexiste și să producă efecte juridice, ceea ce nici adversarii acestei teorii nu pot s'o admită.

Așa că nulitatea celei de a doua căsătorii reese

tocmai din imposibilitatea existenței ei juridice alături de prima căsătorie.

Dar, a doua oară căsătoria mai e nulă și pentru că a fost contractată în scopul ca soții Marinescu să poată recunoaște și legitima, contrar dispozițiilor art. 304 cod. civil, deci prin fraudă, pe apelanta reclamantă ca născută din conviețuirea lor anterioară și care era fiica naturală a femeiei Maria Roșanca, cum reese din extractul de naștere aflat la dosar.

Astfel fiind, acest motiv de apel este neîntemeiat.

Apelanta a invocat, potrivit art. 171 din codul civil, nulitatea primei căsătorii, celebrată în 1885, în comuna Prunda, pe motivul de incompetența ofițerului de stare civilă din acea comună.

Având în vedere că, după art. 151 cod. civil, căsătoria se va oficia, în public, de ofițerul stărei civile al domiciliului uneia din părțile care se însoțesc.

Se pretinde de apelantă că soții Marinescu, n'au avut domiciliu în comuna Prunda, ci au stat în cursul anului 1885, în orașul Pitești, și că ar rezulta aceasta din răspunsurile date de reclamantul Marinescu, la interogatorul ce i s'a luat la Tribunal, din declarațiunea a trei săteni la 31 Octombrie 1921, de primarul comunei Prunda, și din certificatul cu No. 1615 din 3 Noembrie 1923, liberat de primarul acelei comune.

Aceste dovezi, produse de numita apelantă, nu pot să stabilească, că domiciliul ambilor soți Marinescu în 1885, au fost în Pitești, de oarece reclamantul, la interogator, n'a recunoscut aceasta, iar declarația acelor săteni, dată la 31 Octombrie, a fost contrazisă, chiar de ei, prin declarația ce au dat intimitei, autentificată de Tribunalul Argeș, și în fine, certificatul liberat de primăria comunei Prunda, nefiind sprijinit pe un act din arhiva Primăriei, ci pe cercetarea făcută de primar printre locuitori, nu poate avea vreo putere probantă.

Tocmai faptul că, acei soți s'au căsătorit la ofițerul de stare civilă, din acea comună, ne învederează în destul, că domiciliau atunci acolo, căci, dacă ținând seama de condițiunea lui socială de atunci și că trăiau de mai multă vreme în concubinaj, nu-i putea bănui că au plecat dela domiciliul lor să se căsătorească în altă parte numai din simplă fantezie.

Dar, chiar de s'ar fi stabilit, că soții Marinescu domiciliau în 1885 în Pitești și că au venit în comuna Prunda numai să se căsătorească, totuși întrucât nu s'a dovedit că s'au sustras de a celebra căsătoria în Pitești, pentru că ar fi venit să țină ascunsă unirea lor, sau că ofițerul de stare civilă din comuna Prunda n'ar fi oficiat căsătoria în public, singură incompetența „ratione loci” nu poate să aibă de urmare anularea căsătoriei.

Așa că, și acest motiv invocat de apelantă, este neîntemeiat.

Având în vedere că, fiind declarată nulă căsătoria din 1901, urmează a fi declarată, tot așa,

și recunoașterea apelantei de copilă legitimă a soților A. Marinescu, pentrucă art. 304 cod. civil, admite recunoașterea și prin actul de căsătorie, însă cu condițiunea ca căsătoria subsequentă nașterii să fie valabilă.

S'a susținut de apelantă că chiar dacă căsătoria din 1901, a fost anulată, nu i se poate răpi dreptul de copilă legitimă, pe baza dispozițiilor art. 183 și 184, din codul civil.

Având în vedere că, dispozițiunile acestor texte se referă numai la copiii născuți din căsătoriile anulate, iar nu la cei legitimați prin căsătorie, deoarece fiind vorba de o favoare, nu se poate acorda decât categoriilor anume arătate și nu pot fi impuse pe cale de analogie altora pe care legea nu le-a prevăzut.

Că, nu s'a avut în vedere decât numai copiii născuți din soți în timpul căsătoriei, mai reese și din aceea că, acele texte fac parte din capitolul relativ la cererile de nulitate a căsătoriilor și n'a putut să se refere la dispozițiunile relative la legitimarea copiilor naturali, cari sunt cuprinse în titlul 7 capitolul 5 posterioare acelor dispozițiuni.

Așa fiind și acest mijloc de apărare urmează să fie înlăturat.

Dar și în ipoteza valabilității căsătoriei din 1901, recunoașterea de copilă legitimă a soților Marinescu, este nulă pentru următoarele considerațiuni:

S'a susținut, în prim rând, de apelantă că, prin acțiune nu s'a contestat statutul său civil, așa că, în apel, legatară universală n'ar avea calitatea să invoace nulitatea recunoașterii.

Având în vedere că, în adevăr, art. 327 pr. civ., oprește să se facă la instanța de apel o cerere nouă și nici să se schimbe cauza sau obiectul pricinii și nici calitatea părților.

În speță, după cum s'a arătat mai sus, reclamantul A. Marinescu, a cerut să se declare nulă căsătoria din 1901 și recunoașterea apelantei făcută cu ocaziunea celebrării acelei uniri; că, dacă înaintea Tribunalului s'a susținut că acea recunoaștere a devenit nulă prin anularea căsătoriei și în apel a discutat această chestiune și în ipoteza când s'ar găsi de Curte că, a doua căsătorie ar fi valabilă, aceasta nu constituie o cerere nouă și nici nu s'a arătat cauza juridică, — a părții a doua din acțiune, ci este un mijloc de apărare la cele invocate de apelantă, prin motivele de apel, și anume că, căsătoria din 1901, ar fi validă atât pentru că n'ar fi oprită de lege, cât și pentru că prima unire din 1885, ar fi nulă.

Și cum pretinsul tată al Teodorei Popescu, a cerut, după cum s'a arătat, anularea acelei recunoașteri, cerere pe care avea dreptul s'o facă, cum recunoaște însăși apelanta, e inutil a mai cerceta dacă și intimata Epitropia Bisericei Mavrodolu din Pitești, ar avea acest drept, în calitate de legatară universală a averii rămasă dela defunctul A. Marinescu, care a pornit procesul de față.

Astfel că, și aceste obiecțiuni sunt neîntemeiate.

Având în vedere că intimata și-a bazat susținerea nulității recunoașterii și pe dispozițiile art. 304 din codul civil.

Considerând că, după acest text, nu pot fi legitimați prin căsătorie subsequentă decât copiii născuți sau concepuți înainte de căsătorie și pe care tatăl și mama lor i-ar fi recunoscut prin actul de căsătorie.

Prin urmare, pentru ca o asemenea legitimare să fie valabilă trebuie să îndeplinească și condițiunea că copilul, născut înainte de căsătorie, să fie copilul natural al părinților cari, cu ocaziunea unirei prin căsătorie, l-au recunoscut ca al lor.

În speță, din actul de naștere al reclamantei și declarația martorilor Isvorana și A. Bunescu, care au semnat în această calitate, acel act, reese că numita s'a născut la 1890, în Pitești, în casa martorului A. Bunescu de către femeia Maria Rușanca, la care act de naștere s'au referit soții Marinescu, când au recunoscut-o, prin actul de căsătorie.

Că, aceasta a fost starea civilă a numitei apelante, până în 1901, nu se putea contesta; dar chiar dacă am socoti că arătarea numelui în actul de naștere nu constituie o probă că ar fi fiica naturală a acelei femei, pentru că declarația n'a făcut-o însăși mama, ci o persoană streină, situația tot nu s'ar schimba, căci în acest caz trebuia ca să dovedească că a fost născută din conviețuirea nelegitimă a soților Marinescu, dovadă ce n'a putut-o face.

Și n'a putut-o face, căci dovada ce ar eși din recunoașterea soților Marinescu, înaintea ofițerului stărei civile din Pitești, cu ocaziunea căsătoriei din 1901, e înlăturată de următoarele împrejurări:

Este necontestat că la nașterea apelantei soții Marinescu se găseau uniți prin căsătoria din 1885; ori dacă în 1890, data nașterii numitei apelante, preinșii ei părinți erau căsătoriți, nu se poate înțelege de ce n'a fost declarată la ofițerul de stare civilă, ca copilă a lor legitimă și cu atât mai mult, de ce a fost trecută ca fiică naturală a femeiei Maria Rușanca.

Iar dacă am admite că ei cunoșteau atunci vițitul primei căsătorii, invocat de apelantă, trebuia, cu atât mai mult, să n'o declare născută din convoluțiunea lor.

Așa că, rămâne pe deplin dovedit că numita n'a fost fiica naturală a soților Marinescu, și în asemenea caz nu putea să fie legitimată prin a doua căsătorie din 1901.

S'a susținut de apelantă că părintele care a recunoscut un copil al său, prin una din formele prevăzute de art. 304 c. civ., nu mai poate să revină.

Principial această obiecțiune este justă, însă nu putea să fie aplicată în cazul de față, de oarece, după cum s'a arătat recunoașterea este contrazisă de actul de naștere a apelantei și a fost făcută în contra dispozițiilor formal preescrie de mențio-

natul text de lege și numai în scopul de a legitima un copil ce nu era al lor.

În fine, s'a mai susținut că a dovedit cu actele dela dosar, emanate dela soții Marinescu, că are posesia de stat de fiică legitimă a acestora.

Deși din acele acte reese că soții Marinescu au tratat-o ca pe copila lor, totuși aceasta nu le poate servi pentru stabilirea stărei sale civile în această cauză, deoarece art. 295 din codul civil oprește reclamarea unei stări civile contra actului de naștere și a posesiunii de stat conformă acelu titlu.

Că, așa fiind, apelul de față este nefondat și cătă să fie respins ca atare, cu trei mii lei cheltuieli de judecată, apreciate de Curte.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Aurel Lerescu, respinge.

Semnați: *A. Lerescu, M. Trandafirescu, S. Rădulescu.*

Opiniune,

Având în vedere că, obiectul acțiunii intentată de Dumitru Marinescu și continuată de Biserica Mavrodolu din Pitești este de a se declara nulă căsătoria constatată prin actul No. 47 din 1901 de către primarul comunei Pitești între sus numitul reclamant și soția sa Frosa, și în consecință, să se anuleze și recunoașterea legitimității apelantei Teodora, făcută cu acea ocazie, iar cauza acțiunii este bigamia, întrucât între aceleaș persoane mai există o căsătorie din 1885 nedesfăcută.

Considerând că, deși este adevărat că între cauzele enumerativ arătate de lege, pentru anularea căsătoriei, este și bigamia, totuși în speță, nu există bigamie, întrucât ambele căsătorii sunt făcute între aceleași persoane care s'au căsătorit de două ori și aceasta singură împrejurare nu poate constitui o cauză de anularea celei de a doua căsătorii, pentru simplul motiv că nu este prevăzută între cauzele anume arătate de lege;

Că, prin urmare, cauza de bigamie pe care se bazează acțiunea nefiind fondată, căsătoria rămâne valabilă ca și legitimarea apelantei făcută cu acea ocazie și aceasta ar fi suficient ca acțiunea să fie respinsă.

Că, însă, apelanta în ipoteza reclamantului, că, în speță, ar fi bigamie, a opus nulitatea primei căsătorii, ca fiind celebrată de primarul comunei Prundu, care era incompetent, întrucât nici unul din soți nu domicilia la acea dată în comuna Prundu, și în dovedirea acestui fapt s'a servit de declarațiile a trei martori legalizate de primăria comunei Prundu și de răspunsurile la interogator ale reclamantului, iar Biserica Mavrodolu, continuatorul acestuia, a oposedat declarațiile autentice a doi din martorii apelantei, din care rezultă că părinții apelantei au domiciliat la acea dată în comuna Prundu, adică contrariul de cum arătase în declarațiunile de care se servea apelanta;

Că, prin urmare, aceiași martori contrazicându-se, iar din răspunsurile la interogator ale reclamantului rezultând în mod neîndoios faptul pretins de apelant, nu se poate deduce în aceste împrejurări necompetința din cauza locului a ofițerului public din comuna Prundu.

Considerând că, în tot cazul, chiar dacă în mod ipotetic, s'ar admite ca cea de a doua căsătorie ar fi nulă din cauza bigamiei, cum a pretins reclamantul, prin acțiunea sa, încă recunoașterea făcută cu acea ocazie de către el și soția sa, că apelanta este copilul lor, rămâne definitivă și nu se mai poate reveni asupra ei, pentru că, conform art. 183 cod. civ., chiar dacă căsătoria s'a declarat nulă, ea își produce efectele sale în privința copiilor, dacă s'a contractat în bună credință, iar reclamantul n'a dovedit contrariul; că, pe lângă acestea, recunoașterea legitimărei apelantei, fiind independentă de căsătorie, constituie o mărturisire făcută într'un act public care nu mai poate fi contestată de acela care a făcut-o.

Considerând că, Biserica Mavrodolu a mai obiectat că apelanta este trecută în actul său de naștere ca fiind născută din femeia Maria Rușanca și deci fiind un copil străin nu poate fi legitimat și că, în actul de căsătorie a cărui anulare se cere, declarația de recunoaștere fiind trecută prin declarația de căsătorie, este inoperantă, fiind făcută în urma căsătoriei;

Considerând că, aceste obiecțiuni sunt nefondate, pentru că în prealabil, obiectul acțiunii dela prima instanță este anularea căsătoriei din cauza bigamiei, cum s'a arătat mai sus, și numai ca consecință s'a cerut anularea legitimărei, iar în apel se cere anularea legitimărei, fără să fi făcut o acțiune în constatarea statului civil, ceea ce este inadmisibil, căci ar fi să se schimbe în apel nu numai cauza dar și obiectul acțiunii.

Că, chiar dacă s'ar putea discuta, încă cererea de anularea recunoașterii legitimărei este nefondată, pentru că o asemenea recunoaștere fiind făcută concomitent, cu declarația de căsătorie corespunde cerințelor legii, chiar dacă în contextul actului de căsătorie este trecută după ce ofițerul public a declarat pe soți uniți prin căsătorie.

Că, de asemenea, este nefondat și celalt motiv de anularea legitimărei bazat pe faptul că apelanta ar fi un copil străin de soți, după cum ar rezulta din actul său de naștere și din chiar recunoașterea făcută prin actul de căsătorie.

Că, în adevăr, apelanta a fost declarată la nașterea sa de către martori că fiind născută din femeia Maria Rușanca, însă fiind vorba de un copil natural a cărui naștere a fost declarată de alte persoane străine decât mama, acel act de naștere nu poate dovedi decât nașterea apelantei iar nu și faptul că femeia arătată în act este mama copilului; că, art. 295 cod. civ. invocat de Biserica Mavrodolu după care nimeni nu poate invoca o stare civilă

contrară aceleia ce-i dă actul său de naștere și posesiunea de stat conformă, nu este aplicabil copiilor naturali, sau celor legitimați, ci numai celor legitimi.

Că, prin urmare, actul de naștere al apelantei, neputându-i fi opozabil, apelanta nu poate fi considerată ca un copil străin și deci a putut fi legitimată de soții Marinescu care au declarat la căsătorie că, între dâșii există și un copil de sex femeesc anume Teodora născută în Pitești în anul 1890, reg. 328 și că voesc a-l legitima.

Că, trimiterea la actul de naștere nu poate avea explicația pretinsă de partea adversă, că soții au recunoscut copilul că este al altei persoane, ci numai spre a stabili identitatea copilului, pe care îl declară formal că este al lor.

Că, pe lângă aceasta, din actele dela dosar, se constată că apelanta are și posesia de stat de copil legitim al soților Marinescu, posesie de stat care nu este contrazisă de actul său de naștere, căci după cum s'a arătat mai sus, actul de naștere al apelantei nu poate face dovada că este fiica femeii Rușanca.

Că, în afară de aceste motive de drept și de fapt, sunt și motive de echitate și de ordine socială care se opun ca un părinte, după ce a legitimat pe un copil ca fiind al său și l-a tratat tot timpul ca atare, să poată cere în urmă anularea căsătoriei prin care l-a legitimat și ca consecință anularea legitimărei, în singurul scop ca legatarul universal, străin de familie, în speță, Biserica Mavrodolu din Pitești să poată reține întreaga succesiune. Intre interesul acestui legatar și al copilului care își apără starea lui civilă în împrejurările expuse mai sus, trebuie să primeze interesul menținerii căsătoriei, și al legitimărei copilului care nu uzurpă nici un drept, fie al altei rude, fie chiar al unui terțiu, ci cere să-și mențină dreptul său de copil legitim, definitiv dovedit.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier G. T. Ionescu, subsemnații consilieri suntem de părere să se admită apelul și să se respingă acțiunea.

Semnați: *G. T. Ionescu, V. Bordeianu.*

TRIBUNALUL DÂMBOVIȚA s. II

Audiența dela 26 Noembrie 1929

Președinte D-l N. Georgescu-Ceptura, judecător

DAUNE MORALE.— ACȚIUNEA ÎN JUSTITIE.— CINE O POATE INTRODUCE?

Daunele morale, ca și daunele materiale, dau loc unei acțiuni în justiție, fiindcă personalitatea cuiva, ca și patrimoniul, trebuie respectate, iar sancțiunea atingerilor este acțiunea în daune, care poate fi exercitată și de o altă persoană decât victima. când raporturile între această persoană și victima este așa de strâns, că dauna se resfrânge și asupra persoanei ce pornește acțiunea.

No..... 1 Respins excepția lipsei de calitate ridicată de părătul N. .I

Tribunalul,

Asupra excepției ridicată de pârât, că reclamanta nu are calitatea să facă această acțiune în nume personal — că cine putea să facă acțiunea, era fiica reclamantei, care se pretinde victimă a seducției pârâtului; că nefăcând-o aceasta, acțiunea urmează a fi respinsă, ca fiind făcută de o persoană fără calitate;

Având în vedere că reclamanta susține, că ceace se cere prin acțiunea făcută de aceasta, este repararea unei daune morale; că reclamanta fiind mama victimei, sedusă de pârât, poate să ceară aceste daune; că ea la cere personal, nu ca tutoare a ficei sale minore;

Considerând că daunele morale, ca și daunele materiale, dau loc unei acțiuni în justiție; că această acțiune se bazează pe faptul, că după cum patrimoniul, tot așa și personalitatea cuiva trebuie respectată; că și o atingere adusă patrimoniului, trebuie să-și găsească sancțiunea și această sancțiune este acțiunea în daune;

Considerând că este exact, că între aceste acțiuni, există deosebire; că ceace se urmărește la dauna materială, este întregirea patrimoniului, atins prin dauna făcută; deci acțiunea are un caracter îndemnitar; că la dauna morală, când aceasta nu este îmbinată cu o daună materială, nemai fiind vorba de o diminuare a patrimoniului, acțiunea în daune nu mai este indemnitară, ci ea are un caracter de pedeapsă (V. Ripert, *La règle morale*, ed. I pag. 358); însă și în acest caz al daunelor morale, ca și la daunele materiale, acțiunea în justiție este primită.

Considerând că acțiunea pentru o daună morală, poate să fie pornită și de o altă persoană, nu numai de victimă; că însă pentru ca aceasta să poată să pornească acțiunea în daune, ea trebuie să se găsească cu victima în raporturi strânse, ce fac ca daunele să aibă resfrângeri și asupra acestei persoane; astfel, un părinte poate să aibă acțiune pentru seducția fiicei sale, fiindcă faptul seducției are resfrângeri asupra onorabilității familiei sale, că deci acțiunea de față putea să fie pornită de reclamanta personal;

Că față de cele expuse astfel, excepțiunea ridicată de pârât se găsește nefondată și în consecință se respinge;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Hariton Udrea, respinge excepțiunea.

Semnați: N. Georgescu-Ceputura, Hariton Udrea.

BIBLIOGRAFIE

CESARE VIVANTE

Opera sa: „Principii de drept comercial“ în limba română

Trad. Paul Horia Sucu (Ed. „Cartea Românească“

442 pag. Prețul 500 lei).

Numărul tinerilor români ce studiază în Italia —, e cu mult mai redus, decât al celor cari d'aici s'au oprit la Paris, mai ales. Și fără îndoială și unii și alții au avut profesori de seamă și veniți în țară se felicita de a fi fost elevii marilor învățați din Franța, Germania ori Italia. Așa că, în afară de a se înfățișa cu lucrările lor proprii, lucrări cari au

făcut deseori cinste țării noastre, tinerii ce au studiat în centrele apusene, amintesc cu măgulire numele foștilor lor profesori. În privința aceasta, tinerii juriști veniți dela Roma, au și ei un mare avantaj, de a fi avut aci ca profesori, nu numai mari profesori, dar și dintre cei mai mari specialiști ai lumii, în câteva ramuri ale dreptului, ca de pildă: Cesare Vivante, Navarrini, Enrico Ferri, Bonfante.

Cesare Vivante are reputația celui mai mare comercialist al lumii, Enrico Ferri, de cel mai mare penalist al lumii (vezi Saldana), iar Bonfante de cel mai mare romanist contemporan.

Noi cari suntem familiarizați, mai ales, cu cultura franceză, avem de văzut opere juridice de mare, foarte mare importanță — și în literatura italiană, ce de câțiva ani apare și în traduceri românești.

II. Opera lui Vivante.

D. Cesare Vivante e profesor de drept comercial la Universitatea din Roma. E în etate; are peste 74 ani.

Cursul său e audiat — nu numai de studenți, ci și de avocați, înalți magistrați, profesori universitari italieni, ori din alte țări, veniți aci pentru studii de specialitate.

A publicat mai multe studii și e directorul celei mai importante reviste de drept comercial din Italia. Două sunt operele sale mai cunoscute: „*Trattato di diritto commerciale*“ (vezi ed. V) și „*Principii de Drept comercial*“, operă tradusă de d. Paul Horia Suciu.

În „*Principii de drept comercial*“ marele Cesare Vivante — a făcut o sinteză a întregii sale opere; în acest volum sunt sintetice privite toate cestiunile de drept comercial, studiate cu autoritate de marele maestru.

Spre a se observa cât de prețuită a fost în Italia această operă, e destul a spune că, — până în 1928 — ea a ajuns la ediția 37-a.

Iată dar o explicație pentru ce opera lui Vivante e tradusă în mai multe limbi, atât în Europa, cât și în alte continente.

III. Ce cuprinde opera tradusă?

„*Principii de drept comercial*“, opera tradusă de d-l P. Suciu — se ocupă de doctrina și dogmatica comercială.

E împărțită în 7 cărți și anume:

Cartea I-a arată dreptul comercial în legătura cu sfera sa de acțiune (pag. 13—32); după ce în introducere se dă definiția dreptului comercial, date istorice, bibliografie.

Cartea II-a se ocupă de persoane, (caracterile și capacitatea juridică a comercianților, drepturile

și obligațiile lor, despre mijlocitori, reprezentanți, despre societăți comerciale în general).

Cartea III-a e rezervată bunurilor. (Despre mărfuri și circulația lor, credite, titluri de credite, etc.).

Cartea IV-a se ocupă de circulația bunurilor. (Vânzare, operațiuni în genere, mandat, comision, depozite, transportul de mărfuri, de persoane, etc.).

Cartea V-a. Se ocupă de dreptul maritim; (pag. 335—363) contracte, împrumuturi, asigurări maritime.

Cartea VI-a. Tratează o cestiune de mare interes: falimentul, procedura lui —, lichidarea, concordatul preventiv, etc.

Cartea VII-a. Se referă la prescripțiune.

Adaus.

Traducătorul ușurează mult consultarea acestei opere prin două tablouri, pe care i le-a adăugat:

a) Tabloul de confruntare între art. din cod. it. și cel român și

b) Tabloul de confruntare între art. din cod. rom. și cel italian.

Acestea sunt părțile „grosso-modo“ ce alcătuiesc opera lui Cesare Vivante, tradusă și în limba română.

Această operă, — pe lângă acele lucrări românești datorite lui Toma Stelian, V. Dumitriu, M. Pașcanu, precum și ale altora —, dau puțința ca studiul dreptului comercial să ia o extindere și mai afirmată în țara noastră. În această extindere —, opera lui Cesare Vivante e un ghid bun. Mai târziu, poate se vor găsi și alții, cari să traducă în limba noastră și opera lui Navarrini, alt mare comerciant al lumii, — precum și tratatul (4 vol.) lui Vivante.

IV. Importanța operei lui Vivante pentru juristii români.

Pentru noi Români opera lui Cesare Vivante are o importanță și mai mare, pentru că noi avem actual cod comercial luat după cel italian. Așa că, comentariile făcute de Cesare Vivante sunt pe deplin aplicate și în legislația noastră comercială, cu puține rezerve —, privitor la probe.

Notez rezerva aceasta (probe), pentru că în Italia, în materie comercială, când c. com. nu indică soluția, atunci se va face întâiu apel la obicei (general, ori local) și apoi la cod. civ. La noi, când n'avem articole în cod. com., căutăm în cel civil și la urmă se invocă obiceiul.

Incât, atât magistrații cât și avocații vor găsi în această operă, — indicii prețioase în rezolvarea multiplelor probleme de drept comercial, pe cari zilnic le întâlnesc. De bună seamă, specialiștii noștri s'au bucurat de traducerea d-lui P. H. Suciuc și vor arăta importanța acestei opere.

D. Suciuc, datorită căruia — această operă e la îndemâna oricărui spre consultare, a făcut o tra-

ducere foarte bună, a căutat să-i dea expresie curată românească textului italian, — (fapt constatat de mulți), ceea ce n'a știrbit cu nimic din valoarea operei lui Cesare Vivante, operă pe care călduros o recomandăm oamenilor noștri de drept.

Prof. Petre Ionescu-Muscel

Doctor în Drept dela Univ. din Roma
Membru cosp. la „Giustizia
penale italiana“

JURISPRUDENȚA STREINA

RESPONSABILITATE CIVILĂ.— Bazele acțiunii.

Prezumțiunea de culpă dedusă din art. 1384 (art. 1000 cod. rom.) constituie o derogare la dreptul comun, care este formulat prin art. 1382 (art. 998 cod. rom.)

În consecință, atunci când victima unui accident nu și-a întemeiat cererea sa pe dispozițiunea art. 1384 cod. civ. judecătorii nu pot, chiar invocând nepreciziunea și generalitatea reclamațiunii, să aplice după voință art. 1382 cod. civ. sau art. 1384 cod. civ. Ei trebuie să se limiteze la dreptul comun și să nu pronunțe obligarea la despăgubiri decât într'atât cât cel vătămat face proba unei culpe comise de acel pe care îl atacă.

(*C. Apel Aix. Réc. des Sommaires 1928, Novembre No. 11 pag. 854*).

NOTĂ.— Deosebirea între culpa delictuală și cea contractuală apare mai ales în materie de probă. Culpă contractuală se prezumă și incumbă debitorului chemat în judecată într'o acțiune în daune pentru neexecutarea contractului să probeze cazul fortuit care ar putea să-l libereze; din contră culpa delictuală trebuie să fie probată de către acela care pretinde și impută altuia un fapt personal străin unui contract și generator pentru el de un drept de creanță. Din această deosebire jurisprudența a tras o consecință importantă din punctul de vedere procedural și anume că un tribunal sesizat de o cerere de despăgubire pentru responsabilitate contractuală nu poate din oficiu să examineze chestiunea responsabilității delictuale fără a săvârși o *ultra petita* (*C. Apel Paris 20 april 1921, Rec. Gaz. des trib. 1921, 2, 622*).

Partea vătămată trebuie să aleagă între acțiunea născută dintr'un contract și aceea născută dintr'un delict: ea nu poate beneficia tot odată de avantajele inerente fiecăreia din aceste acțiuni, căci faptul prejudiciabil este unic și privindu-l din două puncte de vedere nu se poate a-l face să producă un efect îndoit (In aces senz: *Trib. corr. Seine 22 janvier 1914. Gaz. du Palais 1914. 1. 360*).

Deciziunea Curții din Aix este conformă principiilor în materie de probă în virtutea cărora reclamantului care alegă incumbă a dovedi exactitatea celor ce afirmă. Presumțiunea de culpă din art. 1000 cod. civ. (art. 1384 cod. fr.) fiind o excepțiune la dreptul comun îndată ce reclamantul nu poate beneficia de această presumțiune trebuie să dovedească culpa debitorului obligațiunii sub sancțiunea de a se vedea decăzut din pretențiunile sale și judecătorii fondului nu-l pot menține într'o situațiune privilegiată din care legea îl decade.

D. Cotrutz